

שני סופרים צעירים חיברו מותחנים על ביקורו

של אנוור אל-סאדאת * סידרת הטלוויזיה „חיים עלי אדמות“

של הזאולוג דייוויד אטנבורו הביאה לשיגשוג בענף ספרי בעלי-חיים

מתח

המומנטום

קרוב לשנות דור ניסו סופרים ישראלים שונים לחבר יצירות ספרותיות. שיש בכוחן להתמודד עם עולמם של אנשי הש"ב הישראלי. רוב הניסיונות בשטח זה היו בבחינת גיבוב מילים וקלישאות הדור יות של גיימס-בונדיים. בשנים האחרונות הגדילו לעשות בשטח זה **הנזר ברטוב**, בסיפורו הבדאי, בו ניסה להכניס את כל בעיות דור הפלמ"ח, השואה, היהדות והאנטישמיות אל תוך גיננניו ופעולתו של סוכנו. שכל קשר בינו לבין אמינות הוא מקרי בתחלתו.

סופר אחר שניסה עטו באחרונה בבניית סוכן-שאישי-ישראלי הוא **בנימין תמוז**, בסיפורו מינוטאור. ספר שגיבורו משולל אמינות מקצועית, לשונית, נופית ומעשית, לא פחות מגיבורו הדהוי והמויניף של ברטוב.

שני מחברים צעירים — הראשון הוא **אמנון דנקנר** והשני **אריק קרישק** — הצליחו לפרסם כימעט בוזמנית מותחנים-מרתקים ואמינים, שלשונם קולחת ושיש בכוחם להתמודד עם דומיהם באנגלית, צרפתית וגרמנית.

סיפורו של **אמנון דנקנר** אל תירו בנשיא, שכמה פרקים מתוכו פורסמו במגזין הארץ, נפתח בתיאור של רצח אכזרי, במושבה השוכנת על אם הדרך מתל-אביב לחיפה. הרצח מבוצע בעזרת

אמנון דנקנר הקשר הישראלי

עוזר המושל בצידו הדרך. מפתיה זה והלאה מתחילה להסתעף עלילה רבת-ארצות ורבת-משתתפים, מעין חיגנה של סוכנים-ישראליים. סיפורו של דנקנר נפתח, בדומה להתרחשות ההיסטורית המקורית, במרוקן. סוכן מקומי מסביר לאחד מראשי הריגול הסובייטי, כי „ב-20 בספטמבר היה צאלנו אורה ישראלי — מר משה דיין, והוא מעיר במעט אירוניה: „הייתם צריכים לראות אותו, את ארון

• אמנון דנקנר — אל תירו בנשיא: הוצאת זב"מ; 228 עמודים (כריכה רכה).

דיין. דוא בא בלי הסמל המיסחרי שלו — כלי הרטייה המפורסמת. משקפיו-שמש — זה מה שהוא שם על העיניים, ומינבכתה ומעיל-גשם — כמו האמפרי בוגארט, כחיי. מעיל-גשם בספטמבר! זה! אתה לא היית יכול לעשות את זה, כורים, מה? היית מת מחום ונחנק מרעך...“
אלא שמהלכו של דיין למרוקן, וראשית המשא-ומתן בין ישראל ומצריים, כמו שרפו את הכללים המקודשים של עולם-הריגול ואת גורלו של אותו סוכן מרוקאי, שמסר לסוכנים הרוסיים את דבר קיומו של המשא-ומתן. הוא, „אחמד, לא הבין את המתרחש. בתנועה פתאומית רכן אחר הצעירים וחיבק את קרסוליו. אחמד הרגיש כי הוא מאבד את שיווי מרסקלו ונופל אחורה...“
הסיבה: אחמד מכר לסוכן אוסטרי בשם מכס פוגל את אותה הסחורה. כאשר מגיע ראש שלוחת „המוסד“

מתרגם את המצב האנגלי של הפרפרת נוסח לה-קארד, לסוכן היוצא למשימתו — היסולו של אל-סאדאת בתחומי ישראל. דנקנר כותב: „עכשיו הפך הגולם לפרפר“.

פרט חשוב, המתמשך לאורך כל אל תירו בנשיא הוא האופן הישר, הבלתי-מתחסד והלא-מערץ של דנקנר ל„מוסד“ הישראלי. התבטאויות חוזרות שלו הן, לדוגמה: „אצל הישראלים יש בזמן האחרון דבר מעניין מאוד. כבר כמה שנים הם מאב עכבישים בגלל הצרות שעי-שים הפלפטיניים. כן, נכון, הם מצליחים פה ושם למנוע כמה לעשות מעשה זה או אחר, ואפילו להסל כמה מראשי המבצעים שלהם. אבל את הבטיחה הם לא פתרו. הם רחוקים מזה...“

פרט נוסף ומעניין מעולם „המוסד“

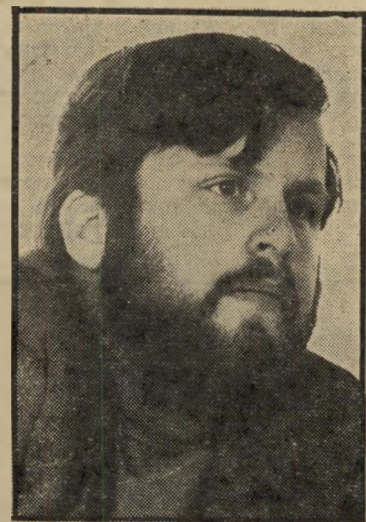
נשיא אל-סאדאת יורד ממטוסו זה היה חמש דקות לפני נחיתת המטוס

הישראלי הוא מילחמת-הדורות שבתוכו. כפי שמציג זאת המחבר: „תראה מה שקרה כליהאמר. זה היה הכל מיבצע שלהם, של האנשים הצעירים והמבריקים האלה. כן. אתה צריך לעשות הרבה

בווינה, מיכה קרני, יחד עם עוזרו כץ, אל אותו פוגל, נתפסים שניהם במלכות רוסית. דנקנר נוטל, בביטחון ובצדק, מעט ממנחי ספרות הריגול החדישה, והוא

שנים כאניכרטיסה כדי להתהרכן הרכון שכוה.“

הדבר הטוב ביותר, והמרתק ביותר, והמטעה ביותר בסיפורו של דנקנר הוא סיפור ניסיון השתלחו של סוכן סובייטי בצמרת „המוסד“. דנקנר מצליח להסוות

אריה קרישק הישג ספרותי

זאת בפעולות ספרותיים שלא היו מביני שים את ג'ון לה-קארה או איאן פלאמינג.

כאשר מגיע בנו של פוגל, הנרצח, כדי לבצע פעולה טירוריסטית בישראל, כנראה נגד הנשיא אל-סאדאת, נוטל דנקנר, כמעט מילה במילה, אמירה ידועה מאוד של הטוריסט הנודע קארלום: „ובכן, זאת הבטיחה וכאן הסיכון. כאן אין עורכים בדיקה ביטחונית לנוסעים הנכנסים, אך אנשי-המכס עלולים לבקש מהוינין לפתוח את מיוזודותיו. הסיכויים לכך אינם גדול לים, אך הם קיימים. כלומר, היו קיימים, עד שהתברר כי כיום כל יגיע תהיה שביי תה של עובדי-המכס...“
איש ושמו גודמן הוא איש-מפתח בעלי-

נשיא מגיע ללוד

ציטוט

אל תירו בנשיא מתאר את אחד מראשי שירותי-הביטחון מגיע אל נמל-התעופה בן-גוריון:

„זה היה חמש דקות לפני נחיתת המטוס. גודמן הופיע פתאום כמו צץ מתוך האדמה. הוא נראה פרוץ למדי, עייף, בגדיו מקומטים. רייכמן הניח תחילה כי בא להשתתף בטכס קבלת-הפנים. בחינתו אחד המזמנים. אחרי הכל היה גודמן פקיד בכיר בלישכת ראש-הממשלה, ופקידים נמוכי דרגה ממנו זכו להימנות עם השורה הארוכה, הארוכה מדי, של אלה שהתעתדו ללחוץ את ידו של הנשיא המצרי בדתו מן המטוס. אולם לא. גודמן בא לצורך אחר לגמרי — הוא בא כדי לשלוף את השפן שלו מן הכובע. רייכמן ראה הכל בעיניו המנוסות והחכמות. הוא ראה את גודמן עומד ומסתודד עם מפקד חוליית-האבטחה שנראה פתאום מודאג מאוד, מעיף מבטים אלכסוניים אל עבר האנשים המסודרים על המסלול... ואז ראה רייכמן את התנועה האטית של אחד מאנשי הביטחון, את הטבעת המתהדקת לאיטה, תחילה באופן בלתי נראה כמעט ואחר כך, ככל שהלכה והצטמצמה — ביתר בירור. הכתפיים הרחבות בחליפות הכהות, הראשים המסופרים בתיספורת קצרה, הלכו וקרבו מכל העברים, ידיהם תחובות בעומק מקטרוניהם, צעדס רישי ומתוח, כעדס של חתולים לעבר עכבר מתנמנם. עץ שהקיפו אותו כליל, מסתיימים אותו כימעט מעיניו של רייכמן המשתומם, שראה רק את קווצת-השיער,

את הטנח ואת העיניים. העיניים שהבחינו בכך מאוחר מדי...“
עושה שלום מתאר את הדקות שקדמו לנחיתת מטוסו של אל-סאדאת בנמל-התעופה בן-גוריון:

„הגיס נעצר בחריקה בתוך השטח הצבאי. בראבא יצא מתוכו בקפיצה. מישהו היה מתקדם לעברו בריצה, מן הקצה המרוחק של המסלולים. היה זה שמי. הוא נראה מקריח, חולה, חסר יממות של שינה, פניו צבוב. הוא הגיע לבריבא ונעצר מתנשם ומתנשף... שמי הציץ בשעונו, לחיון שקועות, כל פניו כחולות מן המאמץ. „ארבעים דקות... אולי חמישים... כל הנתב"ג מלא כבר. נקטנו את כל האמצעים אבל... אבל לא מצאנו כלום... זה משגע...“

בעודו רץ, פול בריבא לעבר המיבנים הנמוכים של נמל-האוויר. הצריחים רקועי הזכוכית, הגגות עם האנטנות, החיי לים שמילאו כל זווית אפשרית, בין המטוסים, בתוך המטוסים, לצד המסלולים, בתעלות, על רכבם החמוש, בתוך הבניינים, על הגגות. הוא ידע כי גם הצלפים היו שם, תופסים את עמדו-יתיהם. מי? מה? היכן? מתי? כשהיו קרובים לכיתה של מטוסים, שהיתה חונה בעלטה ככנופיה של חגבים במחבוא, יצאו אליהם במרוצה כמה דמויות חשוכות, מזוינות במיק-לעים. שמי, מפוחד, נופך בידיו כבטחנות-ירוה. בריבא המשיך לרוץ. „לאן אתה?!“ תבע בזעף קצין צנחנים אדמוני. אנשיו נראו כמי שמוכנים לקוטלו בו במקום. „הו אנקי... משלנו...“ נשף שמי, מאחור. בריבא נעמד. ראשו סב על צווארו, סוקר את השדה כולו. היו שם עלטה, מאובנים, גופים דוממים וחיים, אנשים, צפייה. ואיש אחד, אולי יותר, שיכוון את הכוונת אל המבשר...“